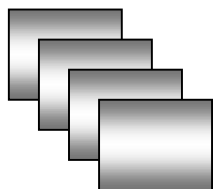

ORDFORKLARING

**Til en række
PC & Internet-begreber**

BITS

BRUGERFLADE – GUI

DOS

E-MAIL

FILER

FTP

GRAFIK

HANDLINGER

HJEMMESIDE

HUKOMMELSE

HTML

HTTP

HYPERLINK

INTERNET

PROTOKOL

WWW

ORDFORKLARING TIL PC OG INTERNETBEGREBER

I alt 9 sider

- Her finder du en række korte forklaringer på en række Internet og PC-relaterede udtryk, forkortelser og begreber.

Bundkort

- Det er i bundkortet at computerens forskellige fysiske enheder er monteret : Processoren, RAM-hukommelsen, BIOS, grafikkort, lyd kort, skærmkort, blæser, RAM-hukommelse m.m. er monteret.

CPU

Computerens hjerne kaldes for CPU **C**entral **P**rocesser **U**nit ("Den centrale processer enhed"). Jo højere antal operationer den kan foretage desto bedre. CPU-ens regnekraft udtrykkes i Mega-Hertz (MHz), eller Giga Hertz (GHz). Computerens hastighed kaldes også for arbejdshastigheden eller *clockfrekvensen*.

Browser

Er det program som du anvender til at se hjemmesider på Internettet, eller Intranettet til. Kaldes på dansk også for en *Web-klient*.

Når du surfer rundt på Internettet mellem forskellige hjemmesider "browser" du. De mest anvendte browsere er :

Internet Explorer fra firmaet Bill Gates Microsoft, og **Netscape Navigator** fra Netscape.

BBS

En elektronisk opslagstavle "**B**ulletin **B**illboard **S**ystem".

Billedebehandlingsprogrammer

Med denne type programmer kan du f.eks færdigbehandle et familiefoto som du har indscannet, og derefter gemmer som en billede-/grafik-fil. Der findes et utal af funktioner og filtre som du kan anvende samt meget avancerede funktioner og redskaber.

Eksempler på billedebehandlingsprogrammer er "Adobe Photoshop", og "Paint Shop Pro". Photoshop er langt dyrere end Paint Shop Pro, og Paint Shop kan nu også anvendes til at udarbejde vektorgrafik, og rummer som det professionelle Photoshop også en lang række funktioner og effekter. Du kan downloade Paint Shop Pro og prøve programmet gratis i 30 dage, eller få det fra en CD som er med når du køber et computermagasin,(eller låner det gratis på biblioteket).

Bios

Står for forkortelsen "**B**asic **I**nput-**O**utput **S**ystem" og det er en permanent hukommelseskreds ; En ROM-kreds. BIOS indeholder PC-ens mest grundlæggende program der forbinder hardwaren med dos/windows.

Chat

At kommunikere via Internettet med andre brugere. Når man "chatter" (på dansk "snakker"), skriver man/k små tekstbeskeder som derefter kan læses på computerskærmen af andre "chattere". Hvis det er mere personligt "snak/chat" kan man/k udelukke andre chattere ved at gå ind i et specielt "chat-rum".

Dhtml

En dynamisk udgave af HTML "**D**ynamisk **H**yper **T**ext **M**arkup Language. Bygger på anvendelse og kombination af forskellige scripttyper, og er kort fortalt "Dynamiske effekter" på hjemmesider hvor en hjemmesides indhold f.eks udskiftes og vises automatisk f.eks en Internet-udgave af avis, eller en job-database.

Diskettedrev

- Er som regel A-drevet og her kan du indsætte en lille 3,5" diskette som du kan gemme op til 1.4MB data på. Disketter anvendes typisk til transport og lagring af data. Du kan gemme flere gange på den samme diskette og det kan f.eks være tekstdokumenter, regneark, billeder/fotos, hjemmesider m.m. som du gemmer på disketter. Du kan købe 10 disketter til 25-30 kroner i de fleste radio/tv/elektronik-forretninger f.eks Merlin og Kvikly og lignende.

Domæne

www.navn.dk er et eksempel på et domænenavn. Kan anskaffes fra 1 til cirka 260 Kr. Hvis man vil profilere et firma, forretning, organisation eller forening er det en god ide at anskaffe et domænenavn.

Dos

Disk **O**perating **S**ystem DOS, er et styresystem (Operativsystem) der er opfundet af Microsoft.

Downloade

Når du henter et program, eller en fil fra Internettet downloader du :
- "Down" kan oversættes til ned, og "load" kan oversættes til indlæse.
Altså på dansk at "nedindlæse/hente/overføre".

E-mail

Elektronisk post "Electronic Mail". Gør det muligt at sende og modtage E-mail til/fra alle som har en e-mailadresse. En forholdsvis ny konkurrent til almindelige breve. E-mail sendes og modtages umiddelbart efter af modtagerens mail-server.

FAQ

Er en forkortelse for "**F**requently **a**ske**d** **q**uestions" – På dansk "Ofte stillede spørgsmål".

Filer

- Består af data, og det er disse data som genskabes og vises når du vil se en fil. Du kan kopiere, rette, gemme og slette filer.

forsidekursus.doc

Du kan sende filer som vedhæftede bilag når du sender en e-mail, eller du anvender filer på din hjemmeside. Her tænker jeg på tekstfiler og grafikfiler samt eventuelt lyd og multimedie-filer.

Hvis du udarbejder et dokument, f.eks en indbydelse, i Office-programmet Word opretter og gemmer du en fil : - En tekstfil der bliver gemt som *navnetpåfilen.doc*

En fil kan være et farvebillede som du ser i PC-ens grafik-program eller billede-fremviser, - eller det kan være et tekst-dokument som indeholder tekst og billeder, (det gemmes stadig som et tekst-dokument/-fil.

Filer og filerne, er det som du arbejder med på din PC, og som du gemmer på din harddisk, eller på et eksternt lagermedie, for eksempel en diskette.

Har du en hjemmeside gemmer du dine hjemmeside-filer på hjemmeside-udbyderens server.

Du kan vælge at se egenskaberne for filerne på din PC, ved at vælge "Vis" i mappevinduet
menulinie, og derefter vælge visningen "Vis detaljer".

Eksempler på filer er : Tekstdokumentfiler, regnearks-filer, grafik-filer, databasefiler,
systemfiler, programmeringsfiler m.m. Fælles for filer er at de indeholder data som
genkæbes og fremvises når du åbner filen. (Se guiden "filerogfiltyper")

Freeware

Gratis software du kan hente (Eller **Downloade**, det vil sige overføre) på Internettet og
anvende.

FTP

File Transfer Protokol. En protokol som anvendes når du vil sende en
hjemmeside på Internettet, eller vil opdatere din hjemmeside.

FTP anvendes også til download af programmer og dokumenter.

Et udmærket FTP-program er WS-FTP LE som du kan hente på Internettet.

- Programmet er gratis at anvende for private og skoler, og er derfor "Freeware".

Grafik

Alt hvad der er billede-filer kaldes samlet for grafik : Fotos, billeder og logoer m.m.

De mest anvendte grafik filtyper på Internettet er filtyperne **Gif** og **Jpeg**.

Gif-filtypen kan rumme op til 256 farver og anvendes derfor mest til animationer og
illustrationer/billeder som ikke indeholder mere end 256 farver. Gif kan anvende
2,4,8,16,32,64,128 og 256 farver.

Jpeg-filtypen kan rumme op til 16.4 millioner farver og anvendes mest til fotos og
grafik som indeholder mere end 256 farver. Jpeg har den egenskab at den kan anvendes
til at komprimere billededata, og at filer f.eks et familiefotos derfor kommer til at fylde
mindre i KB. Kompressionen er tabsgivende og det er derfor et forsøg på at finde et
fornuftigt kompromi mellem billedkvalitet og hvor meget billedet fylder i Kilobytes (Kb).

Grafisk brugerflade

Den grafiske brugerflade er en betegnelse for den brugerflade (den måde det ser ud på
og er bygget op på) du ser når du anvender din computer.

Skrivebordet indeholder "Papirkurv", og en række ikoner som ved klik med
musen giver adgang til og starter programmer og filer.

Windows 98 og andre operativsystemer er eksempler på grafiske
brugerflader.

*På engelsk kaldes en grafisk brugerflade også for en "GUI" : **Grafical User Interface**.*

Du ser også grafiske brugerflader på tekst-tv, og andre steder hvor brugeren kan
interagere ved at vælge og klikke/aktivere og træffe et valg mellem forskellige
muligheder.

Firmaet **Apple** forbedrede i 80-erne den grafisk brugerflade som var udviklet af firmaet
Rank Xeros, til deres nye personlige computer "Macintosh".

Microsoft begyndte efter Appels store succes med deres grafiske brugerflade, at udvikle
en brugerflade der kunne køre oven på deres operativsystem MS-DOS.

- Denne brugergrænseflade kaldte de for "Windows".

Harddisk

- Er computerens "baggrundslager". Her gemmes data og programmer til de skal bruges
igen. Harddisken er en fysisk del af selve maskinen, og selve indholdet på harddisken
forsvinder ikke, selv om du slukker for computeren. Harddisken indeholder
operativsystemet og programmerne som er installeret på computeren.

Hardware

- Er selve de elektroniske maskiner som anvendes og tilsluttes computeren : -
Scanner, modem, printer, digitalt kamera, grafikkort, bundkort, samt selve PC-en og skærmen m.m. *Hardware er den/de fysiske dele af computeren og tilbehøret ; Scanner, digitalt kamera, printer, mus, skærm, harddisk, modem, tastaturet.*

Handlinger

- Du kan udføre er for eksempel : At oprette, formatere og gemme. Klippe, kopiere og slette filer.

Hjemmeside

En side som befinder sig på Internettet og ses via en server, eller på din egen PC.

"Web-site", "Homepage" og "site" er også betegnelser for hjemmesider.

En hjemmeside består som regel af tekst, billeder/grafik og en række navigationsfunktioner (menuer og grafiske knapper) som gør det muligt at hoppe rundt imellem hjemmesidens indhold og forskellige sider.

Host

En computer tilsluttet Internettet med en Internetforbindelse kaldes for en host.

HTML

Det sprog som hjemmesiderne er kodet i "**H**yper **T**ext **M**arkup **L**anguage".

HTML er en tekst-fil, som fortolkes og vises af din Web-browser. Hjemmesider består af html, og det er html-koderne som definerer og beskriver hvordan elementer på en hjemmeside skal vises og placeres.

HTTP

Hyper **T**ext **T**ransmission **P**rotocol. På dansk en "Hyper tekst overførelsesprotokol".

Protokollen for overførelse af HTML-dokumenter. http gør det muligt at se på hjemmesider i browseren.

Hukommelse

Computerens hukommelse kaldes også for "**R**AM" **R**andom **A**ccess **M**emory eller "arbejdshukommelsen". Det er her de aktive programmer og data findes.

Indholdet forsvinder når strømmen afbrydes til computeren. Størrelsen af hukommelsen angives i MB Megabytes eller i GB Gigabytes. Sørg for at du har masser af RAM-plads.

Moderne computere har hukommelsen i GB-størrelse : 1GB = 1024 MB

(se guiden BITS og BYTES)

Hyperlink

Et hyperlink er et "Link" (en kæde) til en hjemmeside, eller til et bestemt sted i en hjemmeside. Et link er som regel understreget, og din musemarkør bliver til en lille hånd, når der er et link. Her er et link til Internet-kataloget [Yahoo](http://www.yahoo.com) . Se også "Link"

Hypertekst

- Er en reference i et dokument f.eks en hjemmeside til en anden hjemmeside, eller til et andet sted på den samme hjemmeside. (*Hypertekst er det samme som hyperlinks*)

- Du kan klikke på et link (på dansk en kæde) og du hopper til en anden hjemmeside, eller et andet sted på den samme hjemmeside. - Her er et eksternt link til mit web-design domæne www.3wave.dk - 3 Wave Internet & Grafisk design.

Internettet

- Er et voksende netværk af computere som gør det muligt at computere over hele verden kan "tale sammen".

Internetudbyder

Et firma som leverer en opkoblingsforbindelse til Internettet via modem-forbindelse,

ADSL,ISDN, eller anden teknologi. En Internetudbyder kaldes også med en engelsk forkortelse for en "**ISP**": **I**nternet **S**ervice **P**rovider.

Kontrolpanel

Hvis du aktiverer Start-knappen i skærmens nederste venstre hjørne kan du via valget "Indstillinger" vælge "Kontrolpanel".

Fra kontrolpanelet kan du indstille en lang række egenskaber for din computer f.eks skærm, tastatur, mus, og tilføje ny hardware og programmer

Klient

En klient er et program, en applikation, der beder om en tjeneste hos en server. Eksempel på klienter er din web-browser eller et telnet-program.

Link

Et link betyder på dansk en "kæde", og når du er på Internettet og ser på en hjemmeside er der links til andre hjemmesider, eller andre steder i hjemmesiden.

Når din musemarkør bliver forvandlet til en lille pegefinder er der et link. Hvis du venstre enkelt muse-klikke på linket, hopper du til en anden hjemmeside, eller til et andet sted i hjemmesiden, eller dokumentet.

Links kan således være interne eller eksterne. Hvis linket er *lokalt* er det links som fører til et andet sted på samme side, og er de *eksterne* hoppes der til et andet sted/en anden hjemmeside. Så på en måde er links til andre undersider på den samme hjemmeside også lokal links.

Her er et eksternt link til mit web-design domæne www.3wave.dk

URL

Et link kaldes med et andet udtryk også for en "URL". Igen er det et engelsk udtryk der står for "**U**niform **R**essource **L**ocator". På dansk en "Ensartet ressource-finder".

En URL er opbygget på denne måde:

Først protokollen `http://` derefter `www.hjemmesidenavn.landekode /domænekode`

Her er en URL til hjemmesidekataloget Jubii, eller "Et link til Jubii" <http://www.jubii.dk>

MIME

Er en standardiseret beskrivelse af filformater "**M**ultipurpose **I**nternet **M**ail **E**xtension".

Nameserver

En computer som kører DNS - **D**omaine **N**ame **S**ystem ; "Et domæne navne system".

Din Internetudbyder har en "Nameserver (En navneserver) som oversætter alle adresser på computere til tal.

Nyhedsgrupper/USENET

Områder hvor Internet-brugere kan diskutere, kommentere eller stille spørgsmål.

Hver enkelt nyhedsgruppe beskæftiger sig med et specifikt emne, ud fra en række emnekategorier.

On-line

At du er *on-line* vil på dansk sige at du er "på linien" det vil sige at du er koblet op til Internettet, eller andet netværk via en forbindelse.

Operativsystem/OS

- Er et særligt program der startes automatisk når du tænder for computeren.

Operativsystemet danner forbindelsen mellem computerens elektronik og de programmer

du afvikler (anvender) på din PC. Operativsystemet kaldes også med en forkortelse for "OS". Eksempler på operativsystemer er Windows 98, Windows ME, Apple Mac, Linux.

Pixel

- Er et engelsk ord som er afledt af "Picture element", på dansk et "billede-element". En pixel er et punkt på skærmen. Jo højere opløsning der anvendes på skærmen, desto flere pixels anvendes der til at skabe skærbilledet. Hvis skærmens opløsning er sat til 800X600 anvendes der 480.000 pixels.

PPP

Point to **p**oint **p**rotocol. Enkelt forklaret : En Internetforbindelse via en telefonledning. Du skal have PPP, SLIP eller en såkaldt dedikeret Internetforbindelse, for at kunne bruge en grafisk web-browser.

Protokol

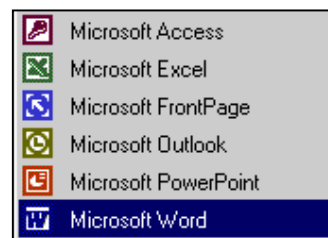
- Et sæt af regler for transmission (overførelse) af data på et netværk. Eksempler på protokoller er f.eks fil-overførelsesprotokollen FTP "**F**ile **T**ransfer **P**rotocol" og hypertextprotokollen HTTP "**H**yper **T**ext **T**ransmission **P**rotocol".

Programmer

- Er en samling af instruktioner der styrer den måde computeren arbejder på. Af forskellige programtyper er f.eks : Tekstbehandlingsprogrammer, grafiske programmer og tegne/billedebehandlingsprogrammer, regneprogrammer, html-editorer, e-mailprogrammer m.m.

Office-pakken fra Microsoft er en "kontorpakke" af programmer som typisk indeholder følgende programmer :

- **Access** – Et databaseprogram.
- **Excel** – Et regnearks-program.
- **Frontpage** – Et program til at udarbejde hjemmesider med. Også kaldet en Html-editor.
- **Outlook** – Et E-mail program.
- **PowerPoint** – Skærm præsentationsprogram.
- **Word** – Tekstbehandlingsprogram.

- For en god ordens skyld skal det nævnes at der findes alternativer til Microsofts Office-pakke. For eksempel kontorprogram pakken "**Star Office**" som rummer mange muligheder og funktioner, blandt andet import af word-dokumenter m.m. og er langt billigere at anvende for privatpersoner, firmaer, og skoler m.fl.

ROM

- Står for "**R**ead **O**nly **M**emory" (læs kun hukommelsen), og denne hukommelse slettes ikke, selvom der slukkes for computeren.

Snabela @

- Når du skal skrive en e-mail adresse skal du anvende et snabela @. For at lave et snabela, skal du første taste på tastaturtasten **Alt Gr** og mens du holder den nede, taster du derefter på 2-talstasten under F1-tasten.

Server

- Et program på en computer som kan udbyde tjenester til andre computere. F.eks en server som tilbyder adgang til hjemmesider, eller en fil-server som tilbyder adgang til software.

Skrivebordet

- Hvis du anvender et windows-operativsystem fra windows version 95 og nyere versioner, kaldes skærmen for skrivebordet. Skrivebordet er det du ser når du starter din PC.

Fra skrivebordet kan du starte en række programmer, samt oprette genveje til programmer og mapper samt filer på din computer. Skrivebordet indeholder også ikonet "papirkurv" hvor du kan smide filer/data hen og efterfølgende slette dem ved at tømme papirkurven, eller gendanne dem fra papirkurven, hvis du fortryder at du har smidt nogle filer ud.

Proceslinien

Proceslinien ligger i bunden af skærmen, og kan indeholde en række program-genveje som aktiverer "hurtig start" af programmet.

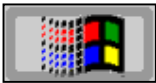
Du kan selv tilføje de programmer du vil have under "hurtig start".

Proceslinien indeholder også de programmer som kører (anvendes) i øjeblikket, og vinduer som er minimeret forsvinder også ned i proceslinien.

Windows-start

Det er til venstre i proceslinien du kan aktivere Windows-startknappen, og herfra vælge imellem de programmer du vil anvende.

Du kan også aktivere Startmenuen ved at taste på windows-tasten nederst på dit tastatur. Herfra kan du starte de programmer der findes i din startmenu, og via menuvalget "Indstillinger" få adgang til computerens kontrolpanel.

Software

Programmer som du anvender på din PC kaldes for software. På dansk "*blød vare*".

Shareware

Software som du kan downloade og bruge i et tidsrum. Hvis du vil benytte programmet udover prøveperioden, skal du betale for det.

SLIP

Serial **L**ine **I**nternet **P**rotocol. Se også PPP.

SMTP

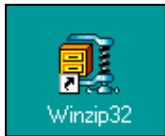
Simple **M**ail **T**ransfer **P**rotocol : På dansk en "Simpel brev overførelses-protokol". Denne protokol er et sæt regler der bruges til transport af tekstbaserede beskeder, som sendes og modtages (E-mails) via Internettet. Når du sender en e-mail anvendes som regel denne protokol.

Tegneprogrammer

Tegneprogrammer anvendes ofte til at udarbejde illustrationer i forbindelse med avis- og bladproduktion. I tegneprogrammer findes der en række værktøjer der gør det nemt at skabe cirkler, firkanter og andre figurer samt kurver. Eksempler på tegneprogrammer er : Corel Draw, Adobe Illustrator, Micrografx Designer m.fl.

TCP/IP

Transmission **C**ontrol **P**rotocol/**I**nternet **P**rotocol. På dansk en "Transmissions-kontrol overførelses protokol". Den standard som gør det muligt at gå på Internettet: Internettets grundlæggende sprog.

Win-zip

Et praktisk lille freeware-program som gør det muligt at komprimere filers størrelse ved at "Zippe" dem. "Zip" kan oversættes til "Lynlås" på dansk.

WWW

World Wide Web : - På dansk det verdensomspændende net *Internettet* der består af millioner af computere og servere og hjemmesider med informationer, databaser, Internet-services, nyhedsformidling, chat, e-mail m.m. Internettet og www er et forholdsvis nyt medie som er i en eksplosiv vækst, og hver dag stiger antallet af hjemmesider og informationer.

www.3wave.dk

PC OG INTERNETBEGREBER- Ordforklaring

Udarbejdet af IT-Formidler **Frank Skibby Jensen** 2004
© **3 Wave Internet og grafisk design** www.3wave.dk